

UCHWAŁA NR XVII / 96 / 2016
Rady Gminy Szczytniki
z dnia 3 marca 2016 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szczytniki na lata 2016 – 2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.) Rada Gminy Szczytniki uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Szczytniki na lata 2016 - 2018, który stanowi załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szczytniki.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr XVII / 96 / /2016
Rady Gminy Szczytniki
z dnia 3 marca 2016

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016 -2018

I. WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkiem, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą najbardziej optymalną i skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515, z późn. zm.),

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.).

III ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka-wpieranie rodziny	Pieczna zastępcza rodzinna i instytucjonalna Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej Adopcja	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówka wsparcia dziennego • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka • Placówki opiekuńczo-wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) • Rodziny pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Profilaktyka - wspieranie rodziny:

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W Gminie Szczytniki zadania w obszarze profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są przede wszystkim w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczytniki jak i w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii. Działania profilaktyczne w w/w programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;

- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Jak powinna wyglądać praca z rodziną:

Praca z rodziną powinna być ukierunkowana na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko.

Praca z rodziną powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę.

Praca z rodziną powinna być realizowana w poprzez: konsultacje i poradnictwo ; usługi dla rodzin z dziećmi.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

IV ANALIZA ZASOBÓW W GMINIE SZCZYTNIKI

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W roku 2015 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystały 293 rodziny.

Uwzględniając przyczyny pomocy, najczęstszym powodem udzielania pomocy osobom i rodzinom w ostatnich latach było ubóstwo. Kolejne grupy to: bezrobocie, niepełnosprawność długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm członka rodziny. W wielu wymienionych wyżej przypadkach w jednej rodzinie występowało jednocześnie kilka dysfunkcji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnikach w ramach pracy socjalnej udziela swoim klientom pomocy w realizacji podstawowych funkcji rodziny i wspiera w wypełnianiu zadań

wychowawczych mając zawsze na względzie dobro dzieci. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną w pieczy zastępczej. Praca z wybraną rodziną jest prowadzona do momentu osiągnięcia przez tę rodzinę stabilizacji życiowej umożliwiającej podstawowe wypełnianie obowiązków wobec małoletnich dzieci. W momencie gdy pomoc instytucjonalna w danym środowisku rodzinnym nie daje zadowalających efektów decyzją sądu dziecko umieszczane jest w pieczy zastępczej, powiat koordynuje poszukiwania dla dziecka form pieczy zastępczej, a gmina Szczytniki jest obowiązana pokrywać część kosztów na utrzymanie dziecka w tej pieczy

Placówki Oświatowe

W ramach szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego edukację realizuje 5 Zespołów Szkół położonych w miejscowości: Iwanowice, Szczytniki, Staw, Radliczyce i Marchwacz.

W ramach opieki przedszkolnej przy 3 Zespołach Szkół funkcjonują 3 Publiczne Przedszkola w miejscowości Iwanowice, Szczytniki, Staw

Gminna Komisja d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Do najważniejszych zadań GKRPA należy zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących, zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie choroby alkoholowej oraz realizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny

Od listopada 2011 roku na terenie gminy działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, którego członkami są przedstawiciele różnych instytucji m.in.: OPS, policji, ochrony zdrowia, Inspektor ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

Policja

Działania funkcjonariuszy na rzecz dziecka i rodziny realizowane są w oparciu o stałą współpracę z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnikach w celu rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze podejmują interwencje w zakresie przemocy w rodzinie.

Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej

NZOZ-y prowadzą działania pomocowe w zakresie profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny, w tym: opieka pielęgniarska, badania profilaktyczne, pomoc niesiona przez pielęgniarki środowiskowe w przypadku zauważonej przemocy rodzinnej w formie natychmiastowej reakcji polegającej na zawiadomieniu właściwych instytucji, współpraca z OPS w zakresie opieki nad osobami chorymi, niepełnosprawnymi i seniorami.

V CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wsparcia Rodziny , dalej zwany Programem, jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2016–2018. Jego kluczowym celem jest stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo – wychowawczej, dzięki któremu zwiększa się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Pierwszym i priorytetowym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej, ale głównie socjalnej oraz specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

- 1) edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka,
- 2) wspieranie, m. in. poprzez poradnictwo,
- 3) konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem,

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

- 1) bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem,
- 2) mediacje i negocjacje dotyczące ich postępowania i korekty sytuacji,
- 3) pomoc doraźna tj.:
 - pomoc materialna,
 - napisanie podania, pisma, prośby itp.,
 - pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- 4) pomoc długofalowa:
 - w razie konieczności objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
 - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego,
 - budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dzieci.

Drugim celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Dla skutecznego przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom Program opiera się na zasadach:

1. Podejmowania wczesnych działań profilaktycznych zanim narosną problemy.
2. Pracy z dzieckiem w jego środowisku rodzinnym.
3. Szybkim działaniu nakierowanym na powrót dziecka do rodziny naturalnej.
4. Pracy z młodzieżą zapobiegająca ich wykluczeniu społecznemu.

VI SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ

Cel I Zapobieganie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej

1. Tworzenie odpowiednich struktur oraz podejmowanie niejednorodnych działań wspierających rodziny z „grupy ryzyka” poprzez:
 - 1) zwiększenie liczby asystentów rodzinnych z chwilą zwiększającej się liczby rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny zgodnie z ustawą,
 - 2) doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie poprzez ich udział w szkoleniach, kursach oraz warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe,
 - 3) prowadzenie mediacji w sprawach poprawy relacji rodzinnych, dążenie do rozwiązania konfliktów rodzinnych.
2. Wsparcie rodziny i dziecka z „grupy ryzyka” poprzez:
 - 1) priorytetowe przyjmowanie dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
 - 2) priorytetowe przyjmowanie dzieci z rodzin z „grupy ryzyka” przy organizacji wszelkich form wsparcia w szkole (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze oraz inne zajęcia organizowane przez szkołę),
 - 3) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym,
 - 4) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
 - 5) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Cel II Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej

1. Przygotowanie rodziny naturalnej do powrotu dziecka z pieczy zastępczej:
 - 1) praca edukacyjno – terapeutyczna z rodzicami którym, czasowo ograniczono władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, mająca na celu poprawę funkcjonowania rodziny naturalnej dającą możliwość powrotu dziecka,
 - 2) udzielenie pomocy rodzinie w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - 3) udzielenie pomocy w poszukiwaniu pracy,
 - 4) opiniowanie wniosków do sądu o powrót dziecka do rodziny naturalnej.
2. Wspieranie rodziny naturalnej, do której powróciło dziecko pieczy zastępczej:
 - 1) działania wspierające rodzinę i dziecko wynikające z 1 celu niniejszego programu,

- 2) monitorowanie przez okres jednego roku sytuacji dziecka, które wyrokiem sądu wróciło do rodziny naturalnej

EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny.

ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnikach przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Szczytnikach
- Gminną Komisją d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018, ma być stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i jego rodziny. Wsparcie to powinno zapewnić specjalistyczną pomoc, poczucie bezpieczeństwa także socjalnego oraz odpowiednie dla dziecka warunki rozwoju. W dalszej perspektywie Program przynieść powinien również oszczędności finansowe związane z faktem pozostawania dzieci w rodzinach naturalnych i powrotu z opieki zastępczej do rodzin biologicznych.

Realizacja projektu zakłada wykorzystanie środków z budżetu Gminy jak i budżetu Państwa.

U z a s a d n i e n i e
do Uchwały Nr XVII / 96 / 2016
Rady Gminy Szczytniki
z dnia 3 marca 2016 roku

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m. in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.